

ระบบเสียงวรรณยุกต์

คำอธิบายเกี่ยวกับวรรณยุกต์

๑. สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์

ในงานวิจัยนี้จะใช้ตัวเลขอารบิกแทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้ คือ

/1/ , /2/ , /3/ , /4/ , /5/ , /6/ และ /7/

๒. เส้นแสดงระดับเสียง

เส้นแสดงระดับเสียงมี ๔ เส้น ใช้สำหรับบอกระดับความสูง - ต่ำ ของเสียงวรรณยุกต์

สูงสุด	5	
สูง	4	
กลาง	3	
ต่ำ	2	
ต่ำสุด	1	

เพื่อความสะดวกในการแสดงสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นที่วิจัยทั้ง 3 ถิ่น ซึ่งได้ดัดแปลงจากแผ่นภาพคลื่นเสียง งานวิจัยนี้ได้กำหนดเส้นแสดงระดับเสียงหลักเพื่อใช้บอกระดับของจุดเริ่มต้นของเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้

- เส้นที่ ๑   บอกระดับเสียงต่ำสุด
- เส้นที่ ๒   บอกระดับเสียงต่ำ
- เส้นที่ ๓   บอกระดับเสียงกลาง
- เส้นที่ ๔   บอกระดับเสียงสูง
- เส้นที่ ๕   บอกระดับเสียงสูงสุด

๓. วิธีแสดงสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์

การแสดงสัญลักษณ์ของเสียงวรรณยุกต์มีหลายวิธี และทุกวิธีที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ เป็นวิธีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยคือ

- วิธีที่ ๑ ใช้เส้นแสดงระดับเสียง ๕ เส้น
- วิธีที่ ๒ ใช้อักษรวรรณยุกต์ (Tone letter)
- วิธีที่ ๓ ใช้ตัวเลขแสดงระดับเสียง
- วิธีที่ ๔ ใช้การบรรยาย

๔. ลักษณะของพยางค์

ลักษณะของพยางค์มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการแบ่งจำนวนวรรณยุกต์ในภาษาต่าง ๆ ลักษณะของพยางค์ที่นักภาษาศาสตร์ได้กล่าวถึงไว้ ได้แก่

๔.๑ พยางค์เปิด

พยางค์เปิด หมายถึงพยางค์ที่ไม่มีพยัญชนะท้ายหรือพยางค์ที่ลงท้ายด้วยสระนั่นเอง เช่น ชา ปี อา คา เป็นต้น

๔.๒ พยางค์ปิด

พยางค์ปิดหมายถึง พยางค์ที่มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะนาสิก /m, n, ŋ/ เช่น จาม กิน นาง พยางค์ที่มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกึ่งสระ /w, j/ เช่น ชาวชายและพยางค์ที่มีพยัญชนะท้ายเป็นพยัญชนะกัก /p, t, k, ʔ/ เช่น คีบ เบ็ด ตาก พระ เป็นต้น

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กาญจนา พันธุ์ชา, ลักษณะเฉพาะทางคำเสียงของภาษาลาวในอำเภอเมือง
จังหวัดนครปฐม, หน้า ๔๔ - ๔๕.

๔.๓ พยางค์เป็น

พยางค์เป็น หมายถึง พยางค์เปิด หรือ พยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็น พยัญชนะนาสิก และพยัญชนะกึ่งสระ (เพื่อความสะดวกงานวิจัยนี้จะรวมเรียกพยัญชนะท้าย ๒ ประเภทนี้ว่า พยัญชนะนาสิก)

๔.๔ พยางค์ตาย

พยางค์ตาย หมายถึง พยางค์ปิดที่มีพยัญชนะท้ายเป็น พยัญชนะกัก พยางค์ตาย แบ่งเป็น

๔.๔.๑ พยางค์ตายเสียงยาว หมายถึง พยางค์ตายที่มีสระเสียงยาว ตามด้วยพยัญชนะกัก เช่น อาบ บาค ตาก พระ เป็นต้น

๔.๔.๒ พยางค์ตายเสียงสั้น หมายถึง พยางค์ตายที่มีสระเสียงสั้น ตามด้วยพยัญชนะกัก เช่น อบ ปิด คัก เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น -? จะตามหลังเฉพาะพยางค์ที่มีสระเสียงยาวเท่านั้น
เช่น พระ [phra: ʔ⁶] เป็นต้น

การทดสอบเสียงวรรณยุกต์

การทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นถิ่น ไทรบุรี และปะลิส เพื่อใช้ในการ
วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่น คำแนะนำของ -
วิลเลียม เจ. เกดเนีย^๑ ซึ่งจะช่วยให้หาจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในแต่ละภาษาได้ครบถ้วน
อย่างสะดวกและรวดเร็ว โดยใช้กล่องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้

ตาราง ๑ แสดงกล่องทดสอบเสียงวรรณยุกต์ตามทฤษฎีของ วิลเลียม เจ. เกดเนีย

	A	B	C	DL	DS
1					
2					
3					
4					

พยางค์เป็น
พยางค์ตาย

^๑ William J. Gedney, " A Checklist for Determining Tones in Tai Dialects," in Studies in Linguistics in Honor of George L. Trager, Edited by M. Estellie Smith (The Hague: Mouton, 1970), PP. 423 - 437.

ตารางทดสอบเสียงวรรณยุกต์ซึ่งได้แสดงไว้ตามตาราง ๑ นี้ แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียงวรรณยุกต์กับหน่วยเสียงพยัญชนะต้นของคำ ซึ่งอาจจะแยกอธิบายได้เป็น ๒ แนว คือ แนวตั้ง และแนวนอน ตามลำดับ ดังนี้

๑. แนวตั้ง

- แถว A* พยางค์เป็นหรือคำเป็น สังกศไตจากคำซึ่งในระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ เช่น ขา ปี่ อาย ภา เป็นต้น
- แถว B พยางค์เป็นหรือคำเป็น สังกศไตจากคำซึ่งในระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานมีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ เช่น ข้า ป่า อ้า! ภา เป็นต้น
- แถว C พยางค์เป็น หรือคำเป็น สังกศไตจากคำซึ่งในระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ เช่น ข้า ป่า อ่าง ภา เป็นต้น
- แถว DL พยางค์ตายหรือคำตายเสียงยาว เช่น ชาติ ปาก อวย ภาค เป็นต้น
- แถว DS พยางค์ตายหรือคำตายเสียงสั้น เช่น ชัก ปัก อัก ัก เป็นต้น

๒. แนวนอน

- แถวที่ ๑ คำที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นคือ /p, t, kh, ch; f, s, h, m, n, r, l, w/ และ /j/ หน่วยเสียงเหล่านี้ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานอาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ผ, ถ, ร, ช, ฉ, ฝ, ศ, ษ, ส, ห และอักษรต่ำที่มี ห นำ คือ หม, ทน, หร, หล, หว และ หย

*A, B, C, D เป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยดั้งเดิมที่นักภาษาศาสตร์เปรียบเทียบตั้งขึ้น

- แถวที่ ๒ คำที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นต่อไปนี้ คือ /p, t, k/ และ /c/
หน่วยเสียงเหล่านี้ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานอาจแทน
ได้ด้วยอักษรกลาง ป, ต, ก และ จ
- แถวที่ ๓ คำที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นต่อไปนี้ คือ /b, d / และ /ʔ/
หน่วยเสียงเหล่านี้ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานอาจ
แทนได้ด้วยอักษรกลาง บ, ด และ อ
- แถวที่ ๔ คำที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นต่อไปนี้ คือ /ph, th, kh,
ch, f, s, h, m, n, r, l, w/ และ /j/
หน่วยเสียงเหล่านี้ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานอาจแทน
ได้ด้วยอักษรคำ พ, ภ, ท, ฉ, ท, ช, ค, พ, ซ, ฉ, ฬ, ฌ, ฌ, ฌ, ฌ,
ม, น, ร, ล, พ, ว, ญ และ ย

การสร้างรายการคำสำหรับใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ นั้น
วิลเลียม เจ. เกคเนย์^๑ ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า "คำบางคำในบรรดาคำธรรมดา [ที่ผู้วิจัย
เตรียมไปสำหรับทดสอบเสียง] อาจจะไม่ปรากฏในภาษาถิ่นที่กำลังศึกษาอยู่ ดังนั้นจึงต้องเตรียม
คำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์สองหรือสามคำในแต่ละช่อง" และ "ถ้าเป็นไปได้จะเป็นการดียิ่งขึ้น
ถ้าใช้คำที่ลงท้ายด้วยเสียงสระ กิ่งสระ หรือเสียงนาสิก ซึ่งมีสระยาวนานหน้า ทั้งนี้เพื่อจะช่วยให้
ได้ยินเสียงวรรณยุกต์ทั้งคงที่และขึ้นลง ได้อย่างชัดเจน"^๒

โดยอาศัยแนวความคิดพื้นฐานดังกล่าวมา ผู้วิจัยจึงได้คิดรายการคำสำหรับใช้ทดสอบ
เสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นต้น ไทรบุรี และปะลิสขึ้น ดังจะได้แสดงด้วยตารางต่อไปนี้

^๑ วิลเลียม เจ. เกคเนย์, คำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่น, แปลโดย
ธีระพันธ์ อ. ทองคำ, หน้า ๔.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

ตาราง ๒ แสดงรายการคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์

	A	B	C	DL	DS
1	ชา หาม หมา	ชา หาม หวน	ชา หาม หมอ	ชาก หาค หมาก	ชัก หัก หมัก
2	ปี เกา คอ	ป่า เกา คอ	ป่า เกา คอ	ปาก กาว คอก	ปัก กั๊บ คัก
3	อาย กิน บาง	อาม กิน บาง	อาม กิน บาง	อาม ดอม บอม	อัม ดัด บัด
4	คา มือ พอ	คา แม่ พอ	คา มา แพ	คาก มิก พาก	คัก มัก พัก

เมื่อได้นำรายการคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ตามตาราง ๒ ไปทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นถิ่น ไทรบุรี และปะดิส แล้ว ปรากฏว่ารายการคำที่เตรียมไว้ ใช้ได้กับการศึกษาเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นทั้ง ๓ ถิ่น และเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเสียงวรรณยุกต์ที่ได้ยิน รวมทั้งเพื่อตรวจสอบลักษณะทางสัทศาสตร์ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ จึงกล่าว ผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกคำเทียบเสียงที่มีความแตกต่างทางสัทศาสตร์ของเสียงพยัญชนะและ

สระน้ยที่สุท : จำนวน ๒๐ ค่ำ ทำแผนภำพคลื่นเสียง (spectrograms) กั้จะได้แสดง รำยการค้ำคั้กถ่ำวค้ำยการำงทอไ้

การำง ๓ แสดงรำยการค้ำที่ไ้ใช้ทำแผนภำพคลื่นเสียง

	A	B	C	DL	DS
1	ชำ	ช่ำ	ช้ำ	ชำค	ช้ำค
2	ปี้	ป่ำ	ป้ำ	ปำค	ป้ำค
3	อำย	อ่ำน	อ้ำง	อำย	อ้ำบ
4	คำ	ค่ำ	ค้ำ	คำค	ค้ำค

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

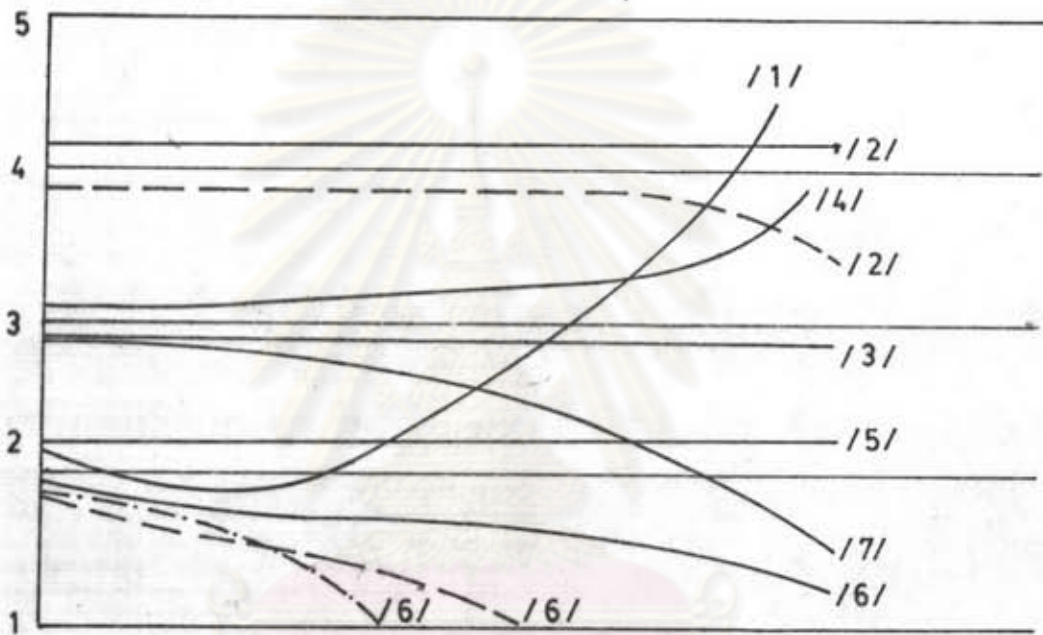
ค้ำเหียบเสียงที่ไ้ความแตกต่างทางสัทศาสตร์ของเสียงพยัญชนะและสระน้ยที่สุท ในที่ไ้หมายถึงค้ำที่มีพยัญชนะต้น และสระตรงกัน ต่างกันเฉพาะเสียงวรรณยุกต์เท่านั้น เช่น ชำ ช่ำ ช้ำ บกเว้นกรณีที่หำค้ำที่มีคุณสมบัติคั้กถ่ำวไ้ไ้จริง ๆ เนื่องจากในภำพที่วรัยทั้ง ๓ นี้ ไ้ไม่มีค้ำนั้นไ้ใช้ กั้จะเปลี่ยนเป็นค้ำอื่นตามความเหมาะสม เช่น ค่ำว่ำ ป่ำ ไ้ไม่มีไ้ใช้ จึงใช้ค่ำว่ำ ปี้ แทน เป็นต้น.

หน่วยเสียงและสัทลักษณะของวรรณยุกต์

ก. หน่วยเสียงและสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยกลันตัน

แผนผัง ๒ แสดงสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยกลันตัน
(ตัดแปลงจากแผนภาพคลื่นเสียง)

- พยางค์เป็น
  - - - - - พยางค์ตายเสียงยาว
  - · - · - พยางค์ตายเสียงสั้น
/1/	ต่ำ - ขึ้น [24]	ชา
/2/	{ สูง - ระคัม [44]	ช้า ป่า อาน
	{ สูง - ระคัม (ตกคณทหาย) [443]	
/3/	กลาง - ระคัม [33]	ช้า ป้า อ่าง
/4/	กลาง - ขึ้น [34]	ปี อาย
/5/	ต่ำ - ระคัม [22]	ค

/6/	{ คำ - เลื่อนลง [221]	เก๋ เกด
	{ คำ - ตก [21]	กั๊ กั๊ก บั๊ บั๊
/7/	กลาง - ตก [32]	เก๋

ภาษาไทยกanton มีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๗ หน่วยเสียงดังนี้

/1/ คำ - ขึ้น [24] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับต่ำ ประมาณระดับเสียงที่ ๒ โดยในระยะแรกเสียงจะต่ำลงเล็กน้อยก่อน แล้วจึงสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ ตอนจบเสียงจะอยู่ในระดับสูงประมาณระดับเสียงที่ ๔

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /1/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็นหนึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ (A1) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ

/ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ŋ, r, l, w/ และ /j/
 พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ผ ด ฐ ช ฉ ฝ ฝ ฝ ห และอักษรต่ำที่มี ห นำ คือ
 หม ทน พง พร หล หว หย และ หญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha : ¹	"ชา"
ha :m ¹	"หาม"
ma : ¹	"หมา"

/2/ สูง - ระดับ [44] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับสูง ประมาณระดับเสียงที่ ๔ ปลายเสียงอาจจะคงระดับ หรือตกลงเล็กน้อย หน่วยเสียงนี้มี ๒ เสียงย่อย และเกิดในแบบสลับหลักกัน คือ

เสียงย่อยที่ ๑ สูง - ระดับ [44] จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็นหนึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ (B1, B2, B3) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ

(๑) /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ŋ, r, l, w/ และ /j/ /
 พยัญชนะต้นเหล่านี้ อาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ผ, ถ, ฐ, ช, ฉ, ฌ, ฎ, ศ, ษ, ฝ, ฬ และอักษร
 คำที่มี ห นำ คือ หม, ทน, พง, ทร, หล, ทว, หย และ หญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทย
 มาตรฐาน

(๒) /p, t, k / และ /c/ พยัญชนะต้นเหล่านี้ อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง
 ป, ต, ก และ จ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๓) /b, d/ และ /g/ พยัญชนะต้นเหล่านี้ อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง บ, ด และ อ
 ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha:2	"ข่า"
wa:n2	"หวาน"
pa:2	"ป่า"
?a:n2	"อาน"

เสียงย่อยที่ ๒ สูง - รัศมี (ตกตอนท้าย) [443] จะเกิดกับท่าสาย หรือสายก
 สายเสียงยาว (D11, D12, และ D13) และมีพยัญชนะต้นเช่นเดียวกับที่เกิดกับเสียงย่อยที่
 ๑ ความต้อยสระเสียงยาว และมีพยัญชนะเสียงกัก /- k, - t, - p/ (แม่ กก, กค, กน) เป็น
 พยัญชนะท้าย

ตัวอย่าง

kha:t2	"ขาก"
ma:k2	"หมาก"
pa:t2	"ปาก"
?a:p2	"อาน"

/3/ กลาง - ระดับ [33] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับกลาง ประมาณระดับเสียงที่ ๓ ระดับเสียงคงที่ ทั้งแคตจนจบพยางค์

หน่วยเสียง /3/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็น ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์ไท่กำกับ (c1, c2, c3) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ

(๑) /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ŋ, r, l, w/ และ /j/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ผ, ถ, ข, ช, ฉ, ส, ห และอักษรต่ำ ที่มี ห นำ คือ พม, ทน, พง, หร, หล, หว, พย และ หญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๒) /p, t, k/ และ /c/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง ป, ต, ก และ จ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๓) /b, d/ และ /g/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง บ, ด และ อ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha:3	"ข้าว"
na:3	"หนา"
pa:3	"ป่า"
ʔa:3	"อ่าง"

/4/ กลาง - ขึ้น [34] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับกลาง โดดเดี่ยวกับจุดเริ่มต้นของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /3/ คือประมาณระดับเสียงที่ ๓ ในระยะแรกเสียงจะคงระดับแล้วในคชนท้ายเสียงจะค่อย ๆ สูงขึ้นและจะจบที่เสียงระดับสูง - โดดเดี่ยวกับคชนท้ายของเสียงวรรณยุกต์ที่ ๑ คือประมาณระดับเสียงที่ ๔

หน่วยเสียง /4/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็น ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ (A2, A3) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ

(๑) /p, t, k/ และ /c/ พยัญชนะต้นเหล่านี้ อาจแทนได้ด้วย อักขรกลาง ป, ต, ก และ จ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๒) /b, d/ และ /r/ พยัญชนะต้นเหล่านี้ อาจแทนได้ด้วย อักขรกลาง บ, ด และ อ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

pi: ⁴	"ปี"
ta: ⁴	"ตา"
bej ⁴	"ใบ"
din ⁴	"ดิน"
?a:j ⁴	"อายุ"

/5/ คำ - รัศมี [22] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียง อยู่ในระดับต่ำ ประมาณระดับเสียงที่ ๒ ระดับเสียงคงที่ตั้งแต่ต้นจนจบพยางค์

หน่วยเสียง /5/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็น ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ (A๕) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w/ และ /j/ พยัญชนะต้นเหล่านี้ อาจแทนได้ด้วยอักขรต่ำ พ, ภ, ท, ข, ท, ฉ, ค, ฆ, ฐ, ณ, ฟ, ข, ฮ, ม, น, ณ, ง, ร, ล, ห, ว, ย และ ญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha: ⁵	"คา"
mɨ: ⁵	"มือ"
na:n ⁵	"นาน"

/6/ คำ - เลื่อนลง [22a] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับต่ำ โดดเดี่ยวกับจุดเริ่มต้นของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /5/ คือประมาณระดับเสียงที่ ๒

แล้วระดับเสียงจะค่อย ๆ ลดลงจากจุดเริ่มต้นเพียงเล็กน้อย หรืออาจจะตกลงจากจุดเริ่มต้น
 ตอนจบเสียงจะอยู่ในระดับต่ำสุด คือประมาณระดับเสียงที่ ๑ หน่วยเสียงมี ๒ เสียงย่อย และเกิด
 ในแบบสลับกัน คือ

เสียงย่อยที่ ๑ คำ - เลื่อนลง [221] จะเกิดกับคำเป็น หรือพยางค์เป็น ซึ่ง
 ตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ (B4) และจะเกิดกับคำ
 คายหรือพยางค์คายเสียงยาว (DL4) ที่มีพยัญชนะเสียงกัก /-k, -t, -p, -ʔ/ (แม่ กก,
 กค, กข และ /ʔ/ ซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงกักที่ของเส้นเสียง) เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะ
 ต้นดังต่อไปนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w/ และ /j/
 พยัญชนะต้นเหล่านี้ อาจแทนได้ด้วยอักษรคำ พ, ภ, ท, ธ, ท, ฉ, ค, ฉ, ช, ฌ, ฬ, ฌ, ฌ, ฌ, ฌ,
 น, ฌ, ง, ร, ล, ห, ว, ย และ ญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha:ᵒ⁶	"คำ"
tha:nᵒ⁶	"ทาน"
phra:ʔᵒ⁶	"พระ"
kha:tᵒ⁶	"คาด"
se:kᵒ⁶	"สี"

เสียงย่อยที่ ๒ คำ - ตก [21] จะเกิดกับคำคายหรือพยางค์คายเสียงสั้น
 (DS1, DS2, DS3 และ DS4) ที่มีพยัญชนะเสียงกัก /-k, -t, -p/ (แม่ กค, กค, กข)
 เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะต่อไปนี้ เป็นพยัญชนะต้น คือ

(๑) /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w/ และ /j/
 พยัญชนะต้นเหล่านี้ อาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ฌ, ฌ, ฌ, ฌ, ฌ, ฌ, ฌ, ฌ และอักษร
 คำที่มี ห นำ คือ ฌ, ฌ, ฌ, ฌ, ฌ, ฌ, ฌ และ ฌ ตามระบบการเขียนในภาษาไทย
 มาตรฐาน

(๒) /p, t, k/ และ /c/ /พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง ป, ต, ก และ จ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๓) /b, d/ และ /g/ /พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง บ, ด, และ อ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๔) /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, y, r, l, w/ และ /j/ /พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรคำ พ, ภ, ท, ธ, พ, ฉ, ค, ฆ, ฮ, ฉ, ฬ, ฌ, ษ, ย, ม, น, ฌ, ง, ร, ล, ฬ, ว, ย และ ฌ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

khat ⁶	"ขັท"
pak ⁶	"ปัก"
bit ⁶	"บิก"
ʔit ⁶	"อิฐ"
ʔap ⁶	"ฉั"
khat ⁶	"คัก"
nap ⁶	"นัม"

/7/ กลาง - ตก [32] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับกลาง ใกล้เคียงกับจุดเริ่มต้นของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /3/ เมื่อประมาณระดับเสียงที่ ๓ แล้วเสียงจะตกลงจากจุดเริ่มต้น ขณะจบเสียงจะอยู่ต่ำกว่าระดับเสียงที่ ๒ เล็กน้อย

หน่วยเสียง /7/ จะเกิดกับคำเป็นหรือหยางค์เป็น ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ (c4) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, y, r, l, w/ และ /j/ /พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรคำ พ, ภ, ท, ธ, พ, ฉ, ค, ฆ, ฮ, ฉ, ฬ, ฌ, ษ, ย, ม, น, ฌ, ง, ร, ล, ฬ, ว, ย และ ฌ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha : 7

cha : 7

li : n 7

phro : m 7

"กา"

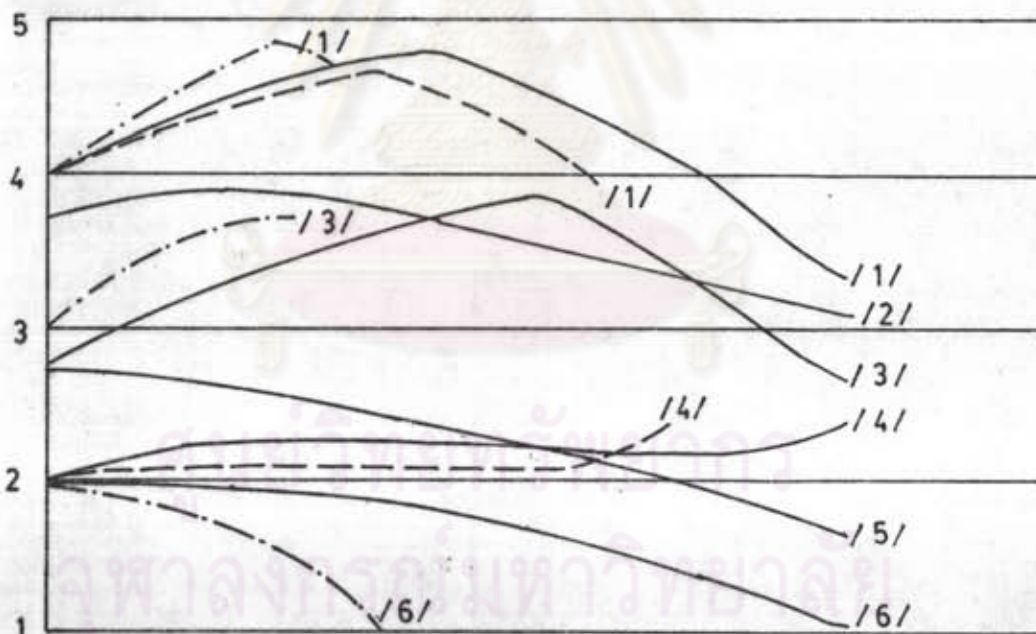
"ชา"

"ลิ"

"พรอม"

ข. หน่วยเสียงและสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทย ไทรบุรี

แผนผัง ๓ แสดงสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทย ไทรบุรี
(คัดแปลงจากแผนภาพคลื่นเสียง)

- พยางค์เป็น
- - - - พยางค์ตายเสียงยาว
- . - . พยางค์ตายเสียงสั้น

1/1	{ สูง - ขึ้น - ตก [453]	ชา ช่า ชาก
	{ สูง - ขึ้น [45]	ชัค หัก
1/2	สูง - เลื่อนลง [443]	ช่า ห้าม
1/3	{ กลาง - ขึ้น ตก [343]	ปี่ อาย ป่า อ่าม
	{ กลาง ขึ้น [34]	บัค อับ
1/4	ต่ำ - รัศมี (ขึ้นตอนท้าย) [223]	ป้า อ่าง ก่า ปาก อาม
		ภาค
1/5	กลาง - เลื่อนลง [332]	คา มือ
1/6	{ ต่ำ - เลื่อนลง [221]	ค้ำ ม้า
	{ ต่ำ - ตก [21]	คัก มัค

ภาษาไทรบุรีมีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๖ หน่วยเสียง ดังนี้

1/1 สูง - ขึ้น - ตก [453] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับสูง ประมาณระดับเสียงที่ 4 จากนั้นระดับเสียงสูงขึ้นในวงที่สองถึงประมาณ - ระดับเสียงที่ ๕ แล้วปลายเสียงจะเปลี่ยนระดับตกลงมาถึงประมาณระดับเสียงที่ ๓ หรืออาจจะตกลงมาเล็กน้อย หน่วยเสียงนี้มี ๒ เสียงย่อย และเกิดในแบบสลับหลักกัน คือ

เสียงย่อยที่ ๑ สูง - ขึ้น - ตก [453] จะเกิดกับคำเน้นหรือพยางค์เน้นในแง่การเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มีรูปวรรณยุกต์ (A1) และมีรูปวรรณยุกต์เอก (B1) กำกับ และจะเกิดกับคำตาย หรือพยางค์ตายเสียงยาว (DL1) ที่มีพยัญชนะเสียงกัก/-k, -t, -p - ʔ / (แม้ กก, กค, กข และ-ʔ ซึ่ง เป็นพยัญชนะเสียงกักที่ของ เส้นเสียง) เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะต้นทั้งท่อนไปนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ŋ, r, l, w/ และ /j/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ผ.ฉ.ฐ.ช.ฉ.ฝ.ศ.ษ.ส.ห. และอักษรต่ำที่มี ห นำคือ หม, หมี, หง, หร, หล, หว, หย และหฤ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha: ¹	"ข่า"
kha: ¹	"ข่า"
khan ¹	"ขัน"
kha:t ¹	"ขาค"
sa:ʔ ¹	"สระ"

เสียงย่อยที่ ๒ สูง - ขึ้น [45] คือเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับสูง ประมาณระดับเสียงที่ ๔ จากนั้นระดับเสียงจะสูงขึ้นถึงประมาณระดับเสียงที่ ๕ ปลายเสียงจะเปลี่ยนระดับตกลงเล็กน้อย

เสียงวรรณยุกต์นี้จะเกิดกับคำตายหรือพยางค์ตายเสียงสั้น (DS1) และมีพยัญชนะต้นยกเว้นเสียงสั้น (DS1) และมีพยัญชนะต้นเสียงสั้น /-k, -t, -p/ (แม่ กก, กค, กบ) เป็นพยัญชนะท้าย

ตัวอย่าง

kbat ¹	"ขັก"
hat ¹	"หັก"
wat ¹	"หวัก"
sap ¹	"สับ"

/2/ สูง - เลื่อนลง [443] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับสูง แต่ต่ำกว่าจุดเริ่มต้นของหน่วยเสียง /1/ เล็กน้อย ระดับเสียงสูงขึ้นเล็กน้อยในช่วงแรก แล้วระดับเสียงจะค่อย ๆ ลดลงถึงประมาณระดับเสียงที่ ๓ ในตอนท้ายของพยางค์

หน่วยเสียง /2/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็นซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ (c1) และมีพยัญชนะต้นคั้งต่อไปนี้คือ /ph, th, kh, eh, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w / และ /j / พยัญชนะต้นเหล่านี้ อาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ๒, ๓, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒ และอักษรต่ำที่มี ๓ นำ คือ ๓๓, ๓๔, ๓๕, ๓๖, ๓๗, ๓๘, ๓๙ และ ๔๐ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

ka:²	"กา"
ha:m²	"หาม"
la:w²	"เหล่า"

/3/ กลาง - ขึ้น - ตก [343] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับกลาง ประมาณระดับเสียงที่ ๓ จากนั้นระดับเสียงสูงขึ้นในช่วงที่สองถึงประมาณระดับเสียงที่ ๕ แล้วปลายเสียงจะเปลี่ยนระดับตกลงมาเล็กน้อย [34] หรือ [343] หน่วยเสียงนี้มี ๒ เสียงย่อย และเกิดในแบบสลับหลักกัน คือ

เสียงย่อยที่ ๑ กลาง - ขึ้น - ตก [343] จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็น ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มีรูปวรรณยุกต์ (A2, A3) และมีรูปวรรณยุกต์เอก (B2, B3) กำกับ และมีพยัญชนะต้นต่อไปนี้ คือ

(๑) /p, t, k/ และ /c/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง ป, ต, ก และ

จ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๒) /b, d/ และ /g/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง บ, ด และ

ต ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

pi:³	"ปี"
ba:n³	"บาน"
dam³	"คำ"
ʔa:j³	"อาย"
pa:³	"ป่า"
ba:j³	"บาย"
ʔa:n³	"อาน"

เสียงย่อยที่ ๒ กลาง - ขึ้น [34] จะเกิดกับคำตายหรือพยางค์ตายเสียงสั้น (DS2, DS3) และมีพยัญชนะต้นคู่กับเสียงย่อยที่ ๑ ที่มีพยัญชนะเสียงกัก /-k, -t, -p/ (แม่ กก, กค, กข) เป็นพยัญชนะท้าย

ตัวอย่าง

pat ³	"ปัก"
bit ³	"บิก"
ʔop ³	"อบ"

/4/ คำ - ระดับ (ขึ้นตอนท้าย) [223] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับต่ำ ประมาณระดับเสียงที่ ๒ ช่วงแรกระดับเสียงสูงขึ้นเล็กน้อย ช่วงที่สองระดับเสียงคงที่ไปจนใกล้จะถึงท้ายพยางค์แล้วจึงขึ้นเล็กน้อย

หน่วยเสียง /4/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็นซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทย - มาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์เอก (B4) รูปวรรณยุกต์โท (C2, C3) กำกับ และจะเกิดกับคำตายหรือพยางค์ตายเสียงยาว (DL2, DL3, DL4) ซึ่งมีพยัญชนะเสียงกัก /-k, -t, -p, -ʔ/ (แม่ กก, กค, กข และ -ʔ ซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงกักที่ของเส้นเสียง) เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะต้นค้างคอไปนี้

(๑) /p, t, k/ และ /e/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง ป, ต, ก และ จ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๒) /b, d/ และ /ʔ/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง บ, ด, และ อ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๓) /ph, th, ch, kh, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w/ และ /j/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรต่ำ พ, ภ, ท, ธ, ท, ฉ, ช, ฉ, ค, ฆ, ฬ, ฌ, ญ, ฌ, ญ, น, ฌ, ง, ร, ล, ฬ, ว, บ, และ ญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha: ⁴	"คำ"
pa: ⁴	"ป่า"

ʔa:ŋ ⁴	"อ่าง"
kha:t ⁴	"ภาค"
pi:k ⁴	"ปีก"
ʔa:p ⁴	"อาบ"
phra:ʔ ⁴	"พระ"

/5/ กลาง - เลื่อนลง [332] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับกลาง คือประมาณระดับเสียงที่ ๓ แล้วระดับเสียงจะค่อย ๆ ลดลงจากรุกเริ่มต้นต่ำกว่าระดับเสียงที่ ๒ เพียงเล็กน้อย

หน่วยเสียง /5/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็น ซึ่งตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ (A4) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ŋ, r, l, w/ และ /j/ พยัญชนะต้นเหล่านี้จะแทนได้ด้วยอักษรคำ พ, ภ, ท, ฮ, ฑ, ฒ, ฑ, ฒ, ษ, ฝ, ฮ, ฝ, ฮ, ม, น, ฌ, ง, ร, ล, ฌ, ว, ย และ ญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha: ⁵	"คา"
mɨ: ⁵	"มี"
cha:j ⁵	"ชาย"
ram ⁵	"รา"
thun ⁵	"ทู"

/6/ คำ - เลื่อนลง [221] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับต่ำ ใกล้เคียงกับจุดเริ่มต้นของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ /4/ คือประมาณระดับเสียงที่ ๒ แล้วระดับเสียงจะค่อย ๆ ลดลงจากรุกเริ่มต้นเพียงเล็กน้อย หรืออาจจะตกลงจากรุกเริ่มต้น ตอนจบเสียงจะอยู่ในระดับต่ำสุด คือประมาณ ระดับเสียงที่ ๑ หน่วยเสียงนี้มี ๒ เสียงย่อยและเกิดใน

แบบสัทลักษณ์ คือ

เสียงย่อยที่ ๑ คำ - เลื่อนลง [221] จะเกิดกับคำเป็น หรือพยางค์เป็น ซึ่ง
ตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ (๐๕) และมีพยัญชนะต้นทั้งต่อ
ไปนี้ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ŋ, r, l, w/ และ /j/
พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรคำ พ, ภ, ท, ข, ท, ฉ, ค, ส, ซ, ฌ, ฬ, ฉ, ฌ, ฌ, ฌ, ฌ, ฌ, ฌ,
น, ณ, ง, ฌ, ฌ, ฬ, ฌ, ฌ และ ฌ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha:6	"กา"
ma:6	"มา"
cha:ŋ6	"ช้าง"
khɔ:ŋ6	"คลอง"

เสียงย่อยที่ ๒ คำ - ตก [21] จะเกิดกับคำหลายหรือพยางค์หลายเสียงสั้น
(DS4) ที่มีพยัญชนะเสียงกัก/-k, -t, -p/(แม่ กก, กต, กบ) เป็นพยัญชนะท้าย และมี
พยัญชนะต้นคู่คี่เดียวกับเสียงย่อยที่ ๑

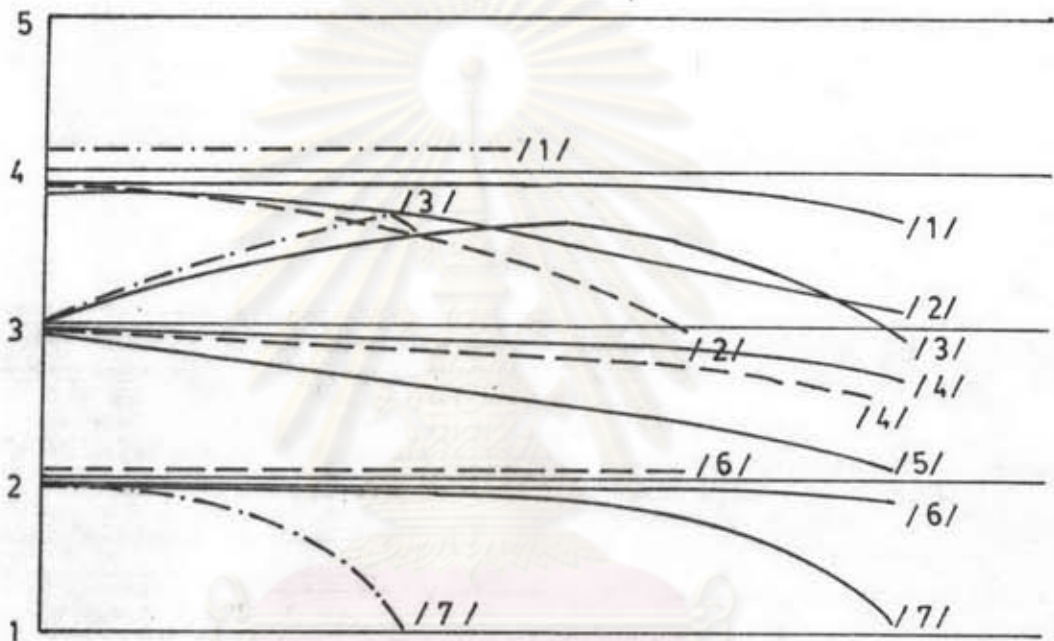
ตัวอย่าง

khat6	"กัก"
mat6	"มัท"
thup6	"ทูป"
phrik6	"พริก"

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค. หน่วยเสียงและสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยประลิส

แผนผัง ๔. แสดงสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยประลิส
(คัดแปลงจากแผนภาพคลื่นเสียง)

- พยางค์เป็น
 - - - - - พยางค์ตายเสียงยาว
 - · - · - พยางค์ตายเสียงสั้น

/1/	{ สูง - ะ คับ (ตกค่อนท้าย) [443]	ชา ช่า
	{ สูง - ะ คับ [44]	ซัก หัก
/2/	{ สูง - เลื่อนลง [443]	ช้า ห้า
	{ สูง - ตก [43]	ขาด หาก
/3/	{ กลาง - ขึ้น คก [343]	ปี อาย ป่า อาน
	{ กลาง - ขึ้น [34]	บัค อับ

/4/	กลาง - รัศมี [33]	ป่า อ่าง ปาก อาม
/5/	กลาง - เลื่อนลง [332]	คา มีอ
/6/	ต่ำ - รัศมี [22]	ก้า กาค
/7/	{ต่ำ - เลื่อนลง [221]	ก้า ฆ่า
	{ต่ำ - ตก [21]	ก้า ม้า

ภาษาไทยประสมมีจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ๗ หน่วยเสียง ดังนี้ คือ

/1/ สูง - รัศมี (ตกตอนท้าย) [443] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับสูง แล้วระดับเสียงจะคงที่ไปจนใกล้จะถึงท้ายพยางค์ แล้วจึงเปลี่ยนระดับเสียงตกลงเพียงเล็กน้อย หรืออาจจะมีระดับเสียงคงที่ตลอด หน่วยเสียงนี้มี ๒ เสียงย่อย และเกิดในแบบสลับสัณฐาน คือ

เสียงย่อยที่ ๑ สูง - รัศมี (ตกตอนท้าย) [443] จะเกิดกับคำเป็น หรือพยางค์เป็น ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐาน จะไม่มีรูปวรรณยุกต์ (A1) และมีรูปวรรณยุกต์เอก (B1) กำกับ และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ŋ, r, l, w/ และ /j/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ฃ, ฉ, ฐ, ฑ, ฒ, ฝ, ศ, ษ, ส, ห และอักษรต่ำที่มี ห นำ คือ ฃ, ฃ, ฃ, ฃ, ฃ, ฃ, ฃ และ ฃ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha:1	"ชา"
wa:n1	"หวาน"
mi:1	"มี"
kha:1	"ชา"
wa:n1	"หวาน"

เสียงย่อยที่ ๒ สูง - ระเบิด [44] จะเกิดกับคำท้ายหรือพยางค์ท้ายเสียงสั้น
[dsɿ] ที่มี /-p, -t, -k/ (แม่ กบ, กก, กบ) เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะต้นคู่เดียวกับ
เสียงย่อยที่ ๑

ตัวอย่าง

khat ¹	"ขั๊ก"
hak ¹	"หัก"
phlat ¹	"ปลัก"
mat ¹	"หมัก"
wip ¹	"หวิบ" (ณ, โกรธ)"

/2/ สูง - เลื่อนลง [443] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียง
อยู่ในระดับสูง ใกล้เคียงกับระดับเสียงของหน่วยเสียง /1/ คือประมาณระดับเสียงที่ ๔ แล้ว
ระดับเสียงจะค่อย ๆ เปลี่ยนระดับลดลงจากจุดเริ่มต้นเล็กน้อย หรือระดับเสียงอาจตกลงถึงประมาณ
ระดับเสียงที่ ๓ ในตอนท้ายของพยางค์

หน่วยเสียง /2/ มี ๒ เสียงย่อย และเกิดในแบบสลับหลักกัน คือ

เสียงย่อยที่ ๑ สูง - เลื่อนลง [443] จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็น ซึ่งตามระบบ
การเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ (๑) และมีพยัญชนะต้นกึ่งค่อนไม้
คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w / และ /j /
พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรสูง ๘, ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, และอักษรต่ำที่มี
หน้า คือ หม, ทม, พง, หร, หล, หว, หย และ หญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha:2	"ข้า"
ha:m2	"หาม"
na:2	"หนา"
la:w2	"เหล่า"

เสียงย่อยที่ ๒ สูง - ตก [43] จะเกิดกับคำตายหรือพยางค์ตายเสียงยาว [DL1] ซึ่งมีพยัญชนะเสียงกัก /-k/, -t, -p/ และ /-ʔ/ (แม่ กก, กค, กข และ -ʔ ซึ่งเป็น - พยัญชนะเสียงกัก ที่ซ่อนเส้นเสียง) เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะต้นซุกเดียวกับเสียงย่อยที่ ๑

ตัวอย่าง

kha:t ²	"ชาก"
ha:t ²	"หาก"
la:t ²	"தாக"
ma:k ²	"หมอก"
sa:ʔ ²	"สระ"

/3/ กลาง - ขึ้น - ตก [343] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับกลาง ประมาณระดับเสียงที่ ๓ จากนั้นระดับเสียงจะสูงขึ้นในช่วงที่สองถึงประมาณใกล้ ๆ ระดับเสียงที่ ๕ แล้วปลายเสียงจะเปลี่ยนระดับตกลงมาเล็กน้อย [34] หรือปลายเสียงอาจจะเปลี่ยนระดับตกลงมาถึงต่ำกว่าระดับเสียงที่ ๓ [343] หน่วยเสียงนี้มี ๒ เสียงย่อย

เสียงย่อยที่ ๑ กลาง - ขึ้น - ตก [343] จะเกิดกับคำเน้นหรือพยางค์เน้น ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มีรูปวรรณยุกต์ (A2, A3) และมีรูปวรรณยุกต์เอก (B2, B3) กำกับ และมีพยัญชนะต้นต่อไปนี้คือ

(๑) /p, t, k / และ /c / พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง ป, ต, ก และ จ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๒) /b, d / และ /ʔ / พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง บ, ด และ อ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

pi: ³	"ปี่"
ʔa:j ³	"อาย"

pa:3	"ป่า"
ʔa:m3	" आम"

เสียงย่อยที่ ๒ กลาง - ขึ้น [34] จะเกิดกับคำหลายหรือหลายเสียงสั้น (DS2, DS3) และมีพยัญชนะต้นรุกเกี่ยวกับเสียงย่อยที่ ๑ ซึ่งมีพยัญชนะเสียงกัก /-k, -t, -p / (แม่ กก, กค, กข) เป็นพยัญชนะท้าย

ตัวอย่าง

pat3	"ปัก"
ʔap3	"อัป"
dip3	"คิป"
bok3	"บก"

/4/ กลาง - ระดับ [33] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่จุดเริ่มต้นของเสียง อยู่ในระดับกลาง ประมาณระดับเสียงที่ ๓ ระดับเสียงจะลงที่ตลอดไปจนถึงท้ายพยางค์จึงลดระดับลงเล็กน้อย

หน่วยเสียง /4/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็นซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทย - มาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ (c2, c3) และจะเกิดกับคำหลายหรือหลายเสียงยาว (IL2, IL3) ซึ่งมีพยัญชนะเสียงกัก /-k, -t, -p, -ʔ / (แม่ กก, กค, กข และ -ʔ ซึ่งเป็นพยัญชนะเสียงกักที่ของเส้นเสียง) เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้คือ

(๑) /p, t, k/ และ /c / พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง ป, ต, ก และ จ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

(๒) /b, d / และ /ʔ / พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษรกลาง บ, ด และ อ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

pa:4	"ป่า"
ʔa:ɰ4	" आम"

ba:n ⁴	"บ้าน"
da:j ⁴	"ได้"
pa:t ⁴	"ปาก"
?a:p ⁴	"อาบ"
do:k ⁴	"กระดุก"
kra:p ⁴	"กราบ"
pra:ʔ ⁴	"ประ" เช่น ประแป้ง

/5/ กลาง - เลื่อนลง [332] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับกลาง คือประมาณระดับเสียงที่ ๓ แล้วระดับเสียงจะค่อย ๆ ลดลงจากจุดเริ่มต้นถึงประมาณระดับเสียงที่ ๒

หน่วยเสียง /5/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็นซึ่งตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ (A4) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ŋ, r, l, w/ และ /j/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ - ด้วยอักษรคำ พ, ภ, ท, ช, ท, ค, ส, ซ, ฟ, ธ, ฮ, ม, น, ณ, ง, ณ, ร, ล, ว, ย และ ญ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha:5	"คา"
mɔ:5	"มือ"
na:m5	"นาน"
khla:m5	"คหลาน"
thun5	"ทุน"

/6/ คำ - ระดับ [22] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียงอยู่ในระดับต่ำ ประมาณระดับเสียงที่ ๒ ระดับเสียงมีลักษณะคงที่ตลอดทั้งแต่ต้นพยางค์จนกระทั่งจบพยางค์

หน่วยเสียง /6/ จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็น ซึ่งตามระบบการเขียนภาษาไทย มาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์เอกกำกับ (B4) และจะเกิดกับคำตายหรือพยางค์ตายเสียงยาว (DL4) ซึ่งมีพยัญชนะเสียงกัก /k, -t, -p, -ʔ/ (แม่ กก, กค, กบ และ -ʔ ซึ่งแม่พยัญชนะเสียงกัก ที่ช่องเส้นเสียง) เป็นพยัญชนะท้าย และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้ คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w/ และ /r/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทนได้ด้วยอักษร คำว่า พ, ภ, ท, ธ, ท, ฉ, ก, พ, ช, ฉ, ฟ, ช, ฮ, ม, น, ณ, ง, ร, ล, ว, ย และ ฎ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha:6	"คำ"
kho:6	"คู"
chaŋ6	"ช้าง"
kha:t6	"คาด"
ro:p6	"รูป"
ma:k6	"มาก"
phra:ʔ6	"พระ"

/7/ คำ - เลื่อนลง [221] คือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่มีจุดเริ่มต้นของเสียง อยู่ในระดับต่ำ คือประมาณระดับเสียงที่ ๒ แล้วระดับเสียงจะค่อย ๆ ลดลงจากรุกเริ่มต้นเสียง - เลื่อนน้อย หรืออาจจะตกลงจากรุกเริ่มต้น จนจบเสียงจะอยู่ในระดับต่ำสุด คือประมาณระดับเสียง ที่ ๑ หน่วยเสียงนี้มี ๒ เสียงย่อย และเกิดในแบบสลับหลักกัน คือ

เสียงย่อยที่ ๑ คำ - เลื่อนลง [221] จะเกิดกับคำเป็นหรือพยางค์เป็นซึ่งตามระบบ การเขียนภาษาไทยมาตรฐานจะมีรูปวรรณยุกต์โทกำกับ (C4) และมีพยัญชนะต้นดังต่อไปนี้คือ /ph, th, kh, ch, f, s, h, m, n, ɲ, r, l, w/ และ /r/ พยัญชนะต้นเหล่านี้อาจแทน - ได้ด้วยอักษร คำว่า พ, ภ, ท, ธ, ท, ฉ, ก, พ, ช, ฉ, ฟ, ช, ฮ, ม, น, ณ, ง, ร, ล, ว, ย และ ฎ ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง

kha:7

"ท่า"

ma:7

"มา"

chi:7

"ชี้"

la:ŋ7

"ล่าง"

เสียงย่อยที่ ๒ ท่า - ตก [21] จะเกิดกับท่าลาย หรือฮ้างลายเสียงนี้ (DS4) ที่มีพยัญชนะเสียงกัก /-k, -t, -p/ (แม่ กก, กค, กข) เป็นพยัญชนะท้าย และมี - พยัญชนะต้นทุกตัวเกี่ยวกับเสียงย่อยที่ ๒

ตัวอย่าง

khat7

"กัก"

mat7

"มัต"

lak7

"ลัก"

rap7

"รัป"

phlat7

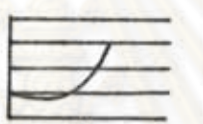
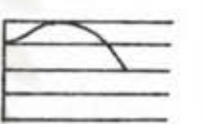
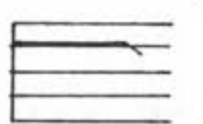
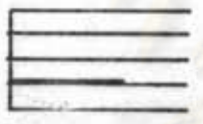
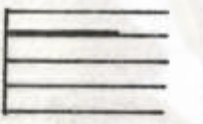

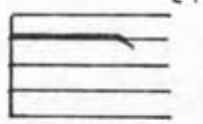
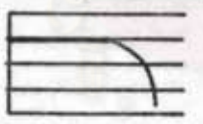
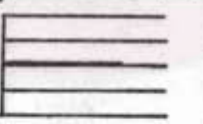
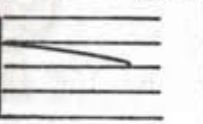
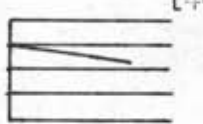
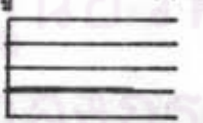
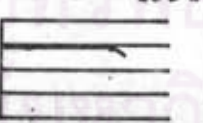
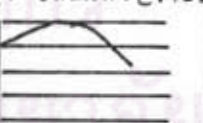
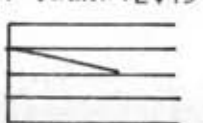
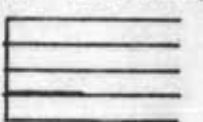
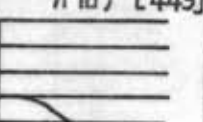
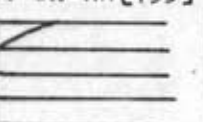
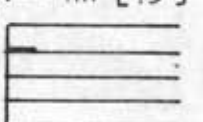
"พลัก"

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เปรียบเทียบวรรณยุกต์ระหว่างภาษากรุงเทพ ฯ กับภาษาถิ่นที่วิจัย ๓ ถิ่น

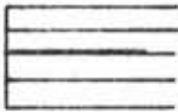
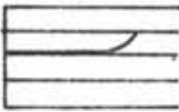
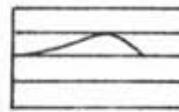
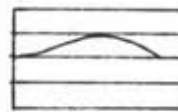
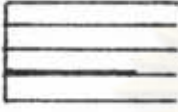
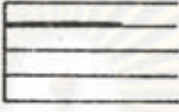
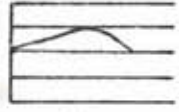
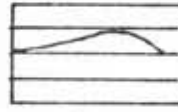

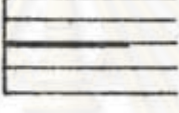
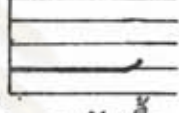
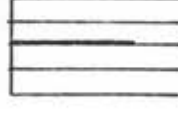
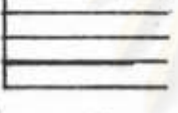
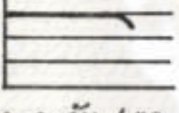
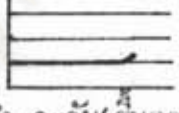
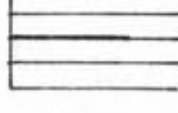
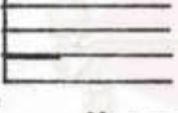
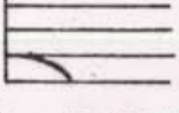
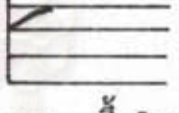
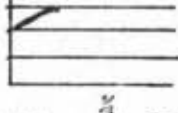
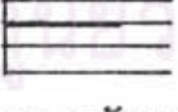
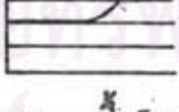
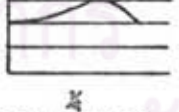
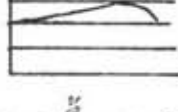
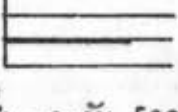
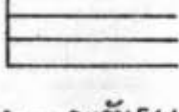
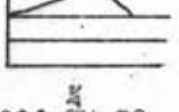
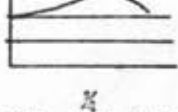
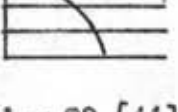
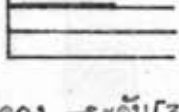
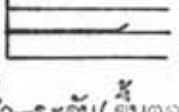
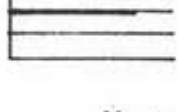
ก. เปรียบเทียบสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ของคำที่ใช้ทดสอบเสียงวรรณยุกต์ ๒๐ คำ
(ดูตาราง ๓ หน้า ๖๐)

ตาราง ๔ แสดงการเปรียบเทียบสัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ของคำที่ใช้ทดสอบเสียง
วรรณยุกต์ ๒๐ คำ

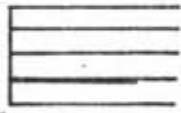
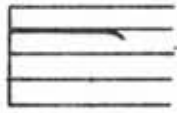
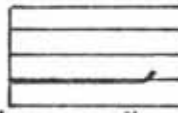
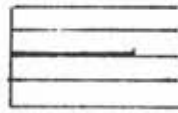
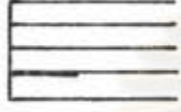
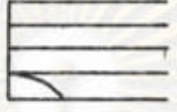
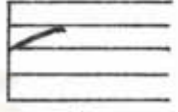
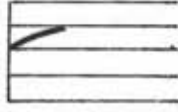
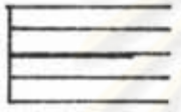
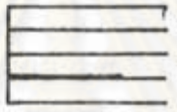
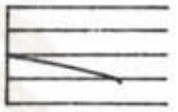
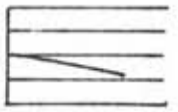
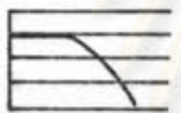
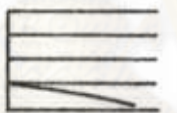
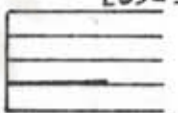
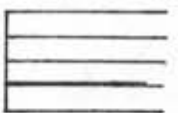
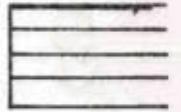
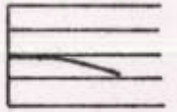
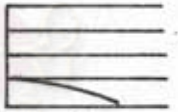
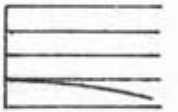
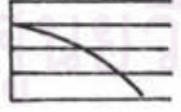
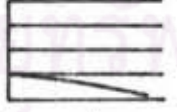
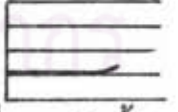
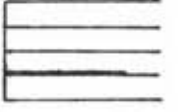
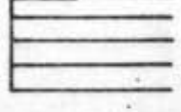
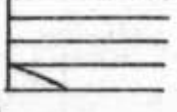
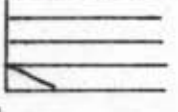
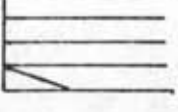
รายนาม	กรุงเทพ ฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
ชา A1	 ต่ำ - ขึ้น [24]	 ต่ำ - ขึ้น [24]	 สูง-ขึ้น-ตก [4๖3]	 สูง-ระดับ(ตกลงหน้า) [443]
ชา A2	 ต่ำ - ระดับ [22]	 สูง - ระดับ [24]	 สูง-ขึ้น-ตก [453]	 สูง-ระดับ(ตกลงหน้า) [443]
ชา A3	 สูง - ตก [41]	 กลาง-ระดับ[33]	 สูง-ไล่ลง [443]	 สูง-ไล่ลง[443]
ชาด DL1	 ต่ำ - ระดับ [22]	 สูง-ระดับ(ตกลงหน้า) [443]	 สูง-ขึ้น-ตก[4๖3]	 สูง - ตก [43]
ชด DS1	 ต่ำ - ระดับ [22]	 ต่ำ - ตก [21]	 สูง - ขึ้น [45]	 สูง-ระดับ [44]

*สัญลักษณ์ของวรรณยุกต์ภาษากรุงเทพ ฯ ใ้ยกั้เพลงจากระบบของ หังไกวลี่

(Fang kuie Li, A Handbook of Comparative Tai, P.6)

รายนาม	กรุงเทพฯ ฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
เปี A2	 กลาง-ระกัม [33]	 กลาง- ^ข ิม [34]	 กลาง- ^ข ิม-คก [343]	 กลาง- ^ข ิม-คก [343]
เป่า B2	 ต่ำ -ระกัม [22]	 สูง -ระกัม [44]	 กลาง- ^ข ิม-คก [343]	 กลาง- ^ข ิม-คก [343]
เป่า C2	 สูง - คก [41]	 กลาง -ระกัม [33]	 ต่ำ -ระกัม (^ข ิม คกทหาย) [223]	 กลาง-ระกัม [33]
ปาก DL2	 ต่ำ -ระกัม [22]	 สูง-ระกัม (คก คกทหาย) [443]	 ต่ำ-ระกัม (^ข ิมคก ทหาย) [223]	 กลาง-ระกัม [33]
ปัด DS2	 ต่ำ -ระกัม [22]	 ต่ำ - คก [21]	 กลาง - ^ข ิม [34]	 กลาง - ^ข ิม [34]
อาบ A3	 กลาง-ระกัม [33]	 กลาง - ^ข ิม [34]	 กลาง- ^ข ิม-คก [343]	 กลาง- ^ข ิม-คก [343]
อาน B3	 ต่ำ -ระกัม [22]	 สูง - ระกัม [44]	 กลาง- ^ข ิม-คก [343]	 กลาง - ^ข ิม-คก [343]
อาง C3	 สูง - คก [41]	 กลาง -ระกัม [33]	 ต่ำ-ระกัม (^ข ิมคก ทหาย) [223]	 กลาง-ระกัม [33]

รชค้ำ	กรุงเทท ๑	กลันตัน	โทรบุรี	ปะลิส
อบ DL3	 ต่ำ-ระกัม [22]	 สูง-ระกัม(ตกคณ ทวย) [443]	 ต่ำ-ระกัม(อันคณ ทวย) [223]	 กลาง-ระกัม [33]
อับ DS3	 ต่ำ-ระกัม [22]	 ต่ำ - ตก [21]	 กลาง-อัน [34]	 กลาง -อัน [34]
กา A4	 กลาง-ระกัม[33]	 ต่ำ-ระกัม [22]	 กลาง-เล็กลง [332]	 กลาง-เล็กลง[332]
ก้า B4	 สูง - ตก [41]	 ต่ำ - เล็กลง[221]	 ต่ำ - ระกัม [22]	 ต่ำ - ระกัม [22]
ก้ำ C4	 สูง - ระกัม [55]	 กลาง -ตก[32]	 ต่ำ - เล็กลง [21]	 ต่ำ - เล็กลง[221]
กาค DL4	 สูง - ตก [41]	 ต่ำ - เล็กลง [221]	 ต่ำ-ระกัม(อันคณ ทวย) [223]	 ต่ำ - ระกัม[22]
กัก DS4	 สูง - ระกัม [55]	 ต่ำ - ตก [21]	 ต่ำ - ตก [21]	 ต่ำ - ตก [21]

การเปรียบเทียบวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยกรุงเทพฯ กลันตัน ไทรบุรี และปะลิส
ซึ่งได้แสดงไว้ในตาราง ๔ นี้ผู้วิจัยต้องการแสดงให้เห็นถึงสัทลักษณะของวรรณยุกต์ของคำที่ใช้ทดสอบ
เสียงวรรณยุกต์ ๒๐ คำ ตามที่ปรากฏในกล่องทดสอบเสียงทั้ง ๒๐ ช่อง เพื่อให้ได้เห็นแนวความคล้าย
และความแตกต่างระหว่างเสียง

แนวการพิจารณาให้ดูจากตารางตามแนวนอน หรือดูจากซ้ายไปขวา ตัวอย่างเช่น สัทลักษณะ
ของวรรณยุกต์ของคำว่า "ชา" จะเป็นเสียง คำ - ขึ้น [24] ในภาษากรุงเทพฯ เป็น
เสียงคำ - ขึ้น [24] , สูง - ขึ้น - ตก [453] และสูง - ระเบิด (ตกตอนท้าย) [443]
ในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นต้น

๒. เปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทยกรุงเทพฯ กับภาษาถิ่นที่วิจัย
ถิ่น

การเปรียบเทียบในที่นี้จะถือเอาหน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยกรุงเทพฯ เป็นหลัก แล้วจะ
พิจารณาเปรียบเทียบว่าหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษากรุงเทพฯ แต่ละหน่วยจะเป็นหน่วยเสียงใด
ไต่บ้าง ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น ดังนี้

๑. หน่วยเสียง คำ - ขึ้น [24] (จัตวา) ในภาษากรุงเทพฯ เช่น "ชา" เป็น
หน่วยเสียงต่าง ๆ ในภาษาถิ่นแต่ละถิ่น ดังนี้

กลันตัน	เป็น คำ - ขึ้น [24]	เช่น [kha : 1]	"ชา"
ไทรบุรี	เป็น สูง - ขึ้น - ตก [453]	เช่น [kha : 1]	"ชา"
ปะลิส	เป็น สูง - ระเบิด (ตกตอนท้าย) [443]	เช่น [kha : 1]	"ชา"

๒. หน่วยเสียง "คำ - ระเบิด" [22] (เอก) ในภาษากรุงเทพฯ เช่น ชา, ป่า,
อาน, ชาก, ปาก, อาม, ชัก, บัก, อับ จะเป็นวรรณยุกต์ต่าง ๆ ในภาษาถิ่นแต่ละถิ่น ดังนี้

กฉันกั้น

ก. สูง - ระคับ [44] ซึ่งมี ๒ เสียงย่อย คือ

๑. สูง - ระคับ [44] เชน

kha:2	"ชา"
pa:2	"ปา"
ʔa:n2	"ฮาน"

๒. สูง - ระคับ (ตกตอนท้าย) [443] เชน

kha:t2	"ชาก"
pa:k2	"ปาก"
ʔa:p2	"ฮาย"

ข. ท่า - ตก [21] เชน

khat6	"ชัก"
pak6	"ปาก"
ʔap6	"ฮัม"

โทรวรี

ก. สูง - ัน - ตก [453] ซึ่งมี ๒ เสียงย่อย คือ

๑. สูง - ัน - ตก [453] เชน

kha:l	"ชา"
wa:n1	"ฮวาน"
kha:t1	"ชาก"

๒. สูง - ัน [45] เชน

khat1	"ชัก"
sap1	"ฮัม"

ข. กลาง - ขึ้น - ตก [343] ซึ่งมี ๒ เสียงย่อย คือ

๑. กลาง - ขึ้น - ตก [343] เชน

pa:3

"ป่า"

ʔa:n3

"อาน"

๒. กลาง - ขึ้น [34] เชน

pat3

"ปัก"

ʔap3

"อับ"

ค. คำ - ระเบิด (ขึ้นตอนท้าย) [223] เชน

pa:t4

"ปาก"

ʔa:p4

"อาน"

ประลิต

ก. สูง - ระเบิด (ตกตอนท้าย) [443] มี ๒ เสียงย่อย คือ

๑. สูง - ระเบิด (ตกตอนท้าย) [443] เชน

kha:1

"ชา"

wa:n1

"หวาน"

๒. สูง - ระเบิด [44] เชน

khat1

"ชัก"

sak1

"สัก"

ข. สูง - ตก [43] เชน

kha:t2

"ชาก"

sa:p2

"สาบ"

- ก. กลาง - ชัน - ตก [343] มี ๒ เสียงย่อย คือ
  - ๑. กลาง - ชัน - ตก [343] เชน
    - pa:3 "ป่า"
    - ʔa:n3 "อาน"
  - ๒. กลาง - ชัน [34] เชน
    - pat3 "ปัก"
    - ʔap3 "อับ"
- ง. กลาง - ระคัม [33] เชน
  - pa:t4 "ปาก"
  - ʔa:p4 "อวย"

ค. หน่วยเสียง "กลาง - ระคัม" [33] (สามัญ) ในภาษากrungเทพ ๆ เชน ปี่ อาย กา จะเป็นเสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ ในภาษาถิ่นแต่ละถิ่น ดังนี้

กลันตัน

- ก. กลาง - ชัน [34] เชน
  - [pi:4] "ปี"
  - [ʔa:j4] "อาย"
- ข. คำ - ระคัม [22] เชน
  - [kha:5] "กา"

ไทรบุรี

- ก. กลาง - ชัน - ตก [343] เชน
  - [pi:3] "ปี"
  - [ʔa:j3] "อาย"
- ข. กลาง - เลื่อนลง [332] เชน
  - [kha:5] "กา"

ประสิทธิ์

ก. กลาง - ชัน - ตก [343] เชน

[pi:3] "ปี่"

[ʔa:j3] "อาย"

ข. กลาง - เลื่อนลง [332] เชน

[kha:5] "กา"

๔. หน่วยเสียง "สูง - ตก" [41] (โท) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ เชน
ชา คำ ป่า ช่าง ตก จะเป็นเสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ ในภาษาดินแต่ละถิ่น ดังนี้

กัณฑ์

ก. กลาง - ระกัม [33] เชน

[kha:3] "ชา"

[pa:3] "ป่า"

[ʔa:ŋ3] "ช่าง"

ข. คำ - เลื่อนลง [221] เชน

[kha:6] "คำ"

[kha:t6] "ตก"

โทบุรี

ก. สูง - เลื่อนลง [443] เชน

[kha:2] "ชา"

ข. คำ - ระกัม (ขึ้นกอนท้าย) [223] เชน

[pa:4] "ป่า"

[ʔa:ŋ4] "ช่าง"

[kha:4] "คำ"

[kha:t4] "ตก"

ประสิทธิ์

ก. สูง - ไต๋มลง	[43]	เซิน	
[kha:2]			"ช่า"
ข. กลาง - ระคับ	[33]	เซิน	
[pa:4]			"ป้า"
[ʔa:๗4]			"อ่าง"
ค. คำ - ระคับ	[22]	เซิน	
[kha:6]			"ค้ำ"
[kha:t6]			"คัก"

๕. หน่วยเสียง "สูง-ระคับ" [55] ในภาษารุงเตา เช่น คำ, คัก จะเป็นเสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ ในภาษาถิ่นแต่ละถิ่น ดังนี้

กลับกัน

ก. กลาง - ทก	[32]	เซิน	
[kha:7]			"ค้ำ"
[na:7]			"น้า"
[cha:๗7]			"ช่าง"
ข. คำ - ทก	[21]	เซิน	
[khat6]			"คัก"
[nap6]			"นัค"
[rip6]			"ริบ"

โทรบุรี เป็นวรรณยุกต์ "ต่ำ - เลื่อนลง" [21] ซึ่งมี ๒ เสียงย่อย คือ

๑. ต่ำ - เลื่อนลง [21] เช่น

kha:6 "กา"

chi:6 "ชี"

๒. ต่ำ - ตก [21] เช่น

khat6 "กัก"

nap6 "นัป"

ประสิทธิ์ เป็นวรรณยุกต์ "ต่ำ - เลื่อนลง" [21] ซึ่งมี ๒ เสียงย่อย คือ

๑. ต่ำ - เลื่อนลง [21] เช่น

kha:7 "กา"

chi:7 "ชี"

๒. ต่ำ - ตก [21] เช่น

khat7 "กัก"

nap7 "นัป"

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค. เปรียบเทียบลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ (Tone split) ระหว่างภาษาไทย
กรุงเทพฯ กับภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น

แผนผัง ๕ แสดงการเปรียบเทียบการแยกเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาไทย กรุงเทพฯ
กับภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น

	A	B	C	DL	DS
1	/1/ [24]	←-----→			
2		/2/ [22]	/3/ [41]		/2/ [22]
3	/4/ [33]				
4			/5/ [55]	←-----→	/5/ [55]

ภาษาไทยกรุงเทพฯ

	A	B	C	DL	DS
1	/1/ [24]	←-----→			
2	/4/ [34]	/2/ [44]	/3/ [33]	/2/ [44]	/6/ [21]
3					
4	/5/ [22]	/6/ [21]	/7/ [32]	←-----→	

ภาษาไทยกลันตัน

	A	B	C	DL	DS
1	/1/ [453]	←-----→	/2/ [43]		/1/ [45]
2	/3/ [343]	←-----→	/4/ [22]		/3/ [34]
3					
4	/5/ [32]		/6/ [21]	←-----→	/6/ [21]

ภาษาไทยโทรนรี

	A	B	C	DL	DS
1	/1/ [44]	←-----→	/2/ [43]		/1/ [44]
2	/3/ [343]	←-----→	/4/ [33]		/3/ [34]
3					
4	/5/ [32]	/6/ [22]	/7/ [21]	←-----→	/6/ [22]

ภาษาไทยปะลิส

หมายเหตุ
เครื่องหมาย ←-----→ ใช้แสดง
ว่าเป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียง -
วรรณยุกต์เดียวกัน

เพื่อพิจารณาการแยกเสียงวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ จากแผนผัง ๔ ทำให้เห็น
ทั้งลักษณะรวมและลักษณะแตกต่างของการแยกเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้

๑. เสียงวรรณยุกต์ในแถว A

ในภาษาไทยกรุงเทพฯ มีการแยกเพียงแห่งเดียว ระหว่าง A1 กับ A2 ส่วนในภาษาไทย
กลันตัน ไทรบุรี และปะลิส มีการแยก ๒ แห่ง ตรงกัน คือ แยกระหว่าง A1 กับ A2
และแยกระหว่าง A3 กับ A4 ดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผัง ๖ แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์แถว A ของภาษาไทยกรุงเทพฯ กลันตัน
ไทรบุรี และปะลิส

	กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส
	A	A	A	A
1	/1/ [24]	/1/ [24]	/1/ [453]	/1/ [44]
2	/4/	/4/	/3/	/3/
3	[33]	[34]	[343]	[343]
4		/5/ [22]	/5/ [32]	/5/ [32]

๒. เสียงวรรณยุกต์ในแถว B

ในภาษาไทยกรุงเทพฯ และกลันตันมีการแยกแห่งเดียวตรงกัน คือ แยกระหว่าง B3
กับ B4 ส่วนในภาษาไทย ไทรบุรีและปะลิสมีการแยก ๒ แห่งตรงกัน คือ แยกระหว่าง B1 กับ
B2 และแยกระหว่าง B3 กับ B4 ดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผัง ๗ แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ แถว B ของภาษากรุงเทพฯ
กลันตัน ไทรบุรี และปะลิส

	กรุงเทพฯ B	กลันตัน B	ไทรบุรี B	ปะลิส B
1	/2/	/2/	/1/ [453]	/1/ [44]
2	[22]	[44]	/3/	/3/
3			[343]	[343]
4	/3/ [41]	/6/ [21]	/4/ [22]	/6/ [22]

๓. เสียงวรรณยุกต์ในแถว C

ในภาษาไทยกรุงเทพฯ และกลันตัน มีการแยกแ่งเดี่ยวตรงกันคือ แยกระหว่าง
C3 กับ C4 ส่วนในภาษาไทยไทรบุรี และปะลิสมีการแยก ๒ แห่งตรงกัน คือแยกระหว่าง
C1 กับ C2 และแยกระหว่าง C3 กับ C4 ดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผัง ๘ แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ แถว C ของภาษากรุงเทพฯ
กลันตัน ไทรบุรี และปะลิส

	กรุงเทพฯ C	กลันตัน C	ไทรบุรี C	ปะลิส C
1	/3/	/3/	/2/ [43]	/2/ [43]
2	[41]	[33]	/4/	/4/
3			[22]	[33]
4	/5/ [55]	/7/ [32]	/6/ [21]	/7/ [21]

๔. เสียงวรรณยุกต์ในแถว DL

ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ฯ และกลันตันมีการแยกแห่งเดี่ยวตรงกัน คือแยกระหว่าง DL3 กับ DL4 ในภาษาไทยไทรบุรีมีการแยกแห่งเดี่ยว แต่แตกต่างจากการแยกในภาษาไทยกรุงเทพฯ ฯ และกลันตัน คือแยกระหว่าง DL1 กับ DL2 ส่วนในภาษาไทยปะลิสมีการแยก ๒ แห่ง ระหว่าง DL1 กับ DL2 และ DL3 กับ DL4 ตามลำดับ ดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผัง ๔ แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ในแถว DL ของภาษากรุงเทพฯ กลันตัน ไทรบุรี และปะลิส

	กรุงเทพฯ ฯ DL	กลันตัน DL	ไทรบุรี DL	ปะลิส DL
1	/2/	/2/	/2/ [43]	/2/ [44]
2	[22]	[44]	/4/	/4/
3			[22]	[33]
4	/3/ [41]	/6/ [21]		/6/ [22]

๕. เสียงวรรณยุกต์ในแถว DS

ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ฯ มีการแยกเสียงวรรณยุกต์นี้ ระหว่าง DS3 กับ DS4 ภาษาไทยกลันตันไม่มีการแยก แสดงว่า ทั้ง DS1, DS2, DS3 และ DS4 ต่างก็เป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงเดียวกัน และตามแผนผัง ๕ แสดงว่าเสียงย่อยเหล่านี้ยังนับรวมเป็นสมาชิกหรือเป็นเสียงย่อยของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ B4 ส่วนในภาษาไทยไทรบุรีและปะลิสมีการแยก ๒ แห่งตรงกัน คือ แยกระหว่าง DS1 กับ DS2 และระหว่าง DS3 กับ DS4 ดังแผนผังต่อไปนี้

แผนผัง ๑๐ แสดงการแยกเสียงวรรณยุกต์ DS ของภาษาไทยกรุงเทพ ฯ
กลันตัน ไทรบุรี และปะลิส

	กรุงเทพ ฯ DS	กลันตัน DS	ไทรบุรี DS	ปะลิส DS
1	/2/ [22]	/6/ [21]	/1/ [453]	/1/ [44]
2			/3/ [34]	/3/ [34]
3			/6/ [21]	/7/ [21]
4	/5/ [55]			

ตามแผนผัง ๖ - ๑๐ ทำให้เห็นลักษณะการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ

๔ ลักษณะ คือ

- ๑. ลักษณะที่ไม่มีการแยกเสียงเลข โคน้ำเสียงวรรณยุกต์แถว DS ในภาษาไทยกลันตัน
- ๒. ลักษณะที่มีการแยกเสียงเพียง ๑ แห่ง ระหว่างแถวที่ ๑ กับแถวที่ ๒ โคน้ำเสียงวรรณยุกต์แถว A ในภาษาไทยถิ่นกรุงเทพ ฯ และเสียงวรรณยุกต์แถว DL ในภาษาไทยไทรบุรี
- ๓. ลักษณะที่มีการแยกเสียงเพียง ๑ แห่ง ระหว่างแถวที่ ๓ กับแถวที่ ๔ โคน้ำเสียงวรรณยุกต์แถว B, C, DL และ DS ในภาษาไทยกรุงเทพ ฯ และเสียงวรรณยุกต์แถว B, C และ DL ในภาษาไทยกลันตัน
- ๔. ลักษณะที่มีการแยกเสียง ๒ แห่ง ระหว่างแถวที่ ๑ กับแถวที่ ๒ และระหว่างแถวที่ ๓ กับแถวที่ ๔ โคน้ำเสียงวรรณยุกต์ต่าง ๆ ในภาษาไทยถิ่นแต่ละถิ่น ดังนี้

- ๔.๑ วรรณยุกต์แถว A ในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรี และปะลิส
- ๔.๒ วรรณยุกต์แถว B ในภาษาไทยไทรบุรี และปะลิส
- ๔.๓ วรรณยุกต์แถว C ในภาษาไทยไทรบุรี และปะลิส
- ๔.๔ วรรณยุกต์แถว DL ในภาษาไทยปะลิส
- ๔.๕ วรรณยุกต์แถว DS ในภาษาไทยไทรบุรี และปะลิส

การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์

การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ หมายถึง "การที่หน่วยเสียงวรรณยุกต์หนึ่งเปลี่ยนเป็นอีกหน่วยเสียงวรรณยุกต์หนึ่ง ซึ่งมาจากอิทธิพลของเสียงวรรณยุกต์ในหน่วยคำที่ตามมา"^๑ การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในลักษณะดังกล่าว เรียกว่า วรรณยุกต์สนธิ (tone Sandhi)

งานวิจัยนี้ถือว่า วรรณยุกต์สนธิ จะเกิดเฉพาะในกรณีต่อไปนี้เท่านั้น คือ

- ๑. เกิดในพยางค์หน้าของคำประสม หรือกลุ่มคำ ๒ พยางค์ ที่ผู้พูดออกเสียงหนัก
  - ๒. วรรณยุกต์ในหน่วยคำที่ตามมา จะต้องเป็นวรรณยุกต์หน่วยใดหน่วยหนึ่งหรือบางหน่วยเท่านั้น
- และถือว่า การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในกรณีต่อไปนี้เป็นการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ซึ่งไม่ใช่วรรณยุกต์สนธิ คือ
- ๑. เกิดในพยางค์หน้าของคำประสมหรือกลุ่มคำ ๒ พยางค์ ที่ผู้พูดออกเสียงเบา
  - ๒. วรรณยุกต์ในหน่วยคำที่ตามมาจะเป็นวรรณยุกต์หน่วยใดก็ได้

การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นถิ่น ไทบุรี และปะลิส

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นถิ่น มีทั้งการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่เรียกว่าวรรณยุกต์สนธิ และการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ซึ่งไม่ใช่วรรณยุกต์สนธิ ส่วนในภาษาไทยถิ่นถิ่นและปะลิส จะมีเฉพาะการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ซึ่งไม่ใช่วรรณยุกต์สนธิเท่านั้น

จิมมี่ จี. แฮวิสและธีระพันธ์ วงศ์ไทย, แบบฝึกหัดการวิเคราะห์เสียง
ในภาษา, หน้า ๗๖.

ก. การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกลันตัน

๑. การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่เรียกว่าวรรณยุกต์สนธิ

ในพยางค์หน้าที่มีผู้ทออกเสียงหนักตามปกติ เสียงของวรรณยุกต์ /2/ ซึ่งมี ๒ เสียงย่อย คือ สูง - ระดับ และ สูง - ระดับ (ตกตอนท้าย) จะเปลี่ยนเป็นเสียงของวรรณยุกต์ /3/ กลาง - ระดับ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ใดวรรณยุกต์หนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑.๑ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /1/ ต่ำ - ขึ้น

ตัวอย่าง

pa:2 + khi:๓1 → pa:3 khi:๓1 "ป่าชิง"
thua2 + khiaw1 → thua3 khiaw1 "ถั่วเขียว"

๑.๒ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /3/ กลาง - ระดับ

ตัวอย่าง

ca:k2 + ba:n3 → ca:k3 ba:n3 "จากบ้าน"
pa:2 + klua:j3 → pa:3 klua:j3 "ป่ากล้วย"

๑.๓ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /4/ กลาง - ขึ้น

ตัวอย่าง

ka:j2 + d+aj4 → ka:j3 d+aj4 "ไก่เค็ช"
pa:2 + ?ja:๓4 → pa:3 ?ja:๓4 "ป่าขางหารา"

๑.๔ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /7/ กลาง - ตก

ตัวอย่าง

ki๓2 + ma:j7 → ki๓3 ma:j7 "กิ่งไม้"
pa:2 + cha:7 → pa:3 cha:7 "ป่าช้า"

ในกรณีนี้ถ้าอยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /2/ สูง - ะคัม | หรือ สูง - ะคัม
 (ตกตอนท้าย) | , เสียงของวรรณยุกต์ /5/ ต่ำ - ะคัม | และเสียงของ -
 วรรณยุกต์ /6/ ต่ำ - ตก | จะไม่มีการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์

(๑) เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /2/

ตัวอย่าง

kha:j² + ka:j² → kha:j² ka:j² "ไขไก่"
 pa:² + pha:j² → pa:² pha:j² "ป่าไผ่"

(๒) เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /5/

ตัวอย่าง

bo:n² + gua⁵ → bo:n² gua⁵ "บ่อน้ำ"
 ha:t² + sa:j⁵ → ha:t² sa:j⁵ "หาดทราย"

(๓) เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /6/

ตัวอย่าง

bo:k² + la:w⁶ → bo:k² la:w⁶ "บอกเล่า"
 ke:² + tha:w⁶ → ke:² tha:w⁶ "แก่เฒ่า"

๒. การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ใช่วรรณยุกต์สระ

ในพยางค์นำของคำประสมหรือของกลุ่มคำสองพยางค์ที่พูดออกเสียงเป็นพยางค์เบา
 เสียงของวรรณยุกต์ /4/ ซึ่งเป็นเสียง กลาง - ขึ้น | จะเปลี่ยนเป็นเสียงของ -
 วรรณยุกต์ /3/ กลาง - ะคัม | เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ใดวรรณยุกต์หนึ่ง ทั้ง
 ๑ เสียง ดังนี้

๒.๑ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /1/ ต่ำ - ขึ้น

ตัวอย่าง

$ke:\eta^4 + mu:1 \longrightarrow ke:\eta^3 mu:1$ "แกงหมู"

๒.๒ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /2/ สูง - ระดับ หรือ สูง - ระดับ

(ตกตอนท้าย)

ตัวอย่าง

$ke:\eta^4 + e+:t^2 \longrightarrow ke:\eta^3 e+:t^2$ "แกงจืด"

๒.๓ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /3/ กลาง - ระดับ

ตัวอย่าง

$caj^4 + kla:3 \longrightarrow caj^3 kla:3$ "ใจกล้า"

๒.๔ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /4/ กลาง - ขึ้น

ตัวอย่าง

$caj^4 + di:4 \longrightarrow caj^3 di:4$ "ใจดี"

๒.๕ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /5/ ต่ำ - ระดับ

ตัวอย่าง

$kla:\eta^4 + wan^5 \longrightarrow kla:\eta^3 wan^5$ "กลางวัน"

๒.๖ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /6/ ต่ำ - เลื่อนลง หรือ ต่ำ - ตก

ตัวอย่าง

$caj^4 + \eta a:j^6 \longrightarrow caj^3 \eta a:j^6$ "ใจง่าย"

๒.๗ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์ /7/ กลาง - ตก

ตัวอย่าง

$caj^4 + ro:n^7 \longrightarrow caj^3 ro:n^7$ "ใจร้อน"

ส่วนเสียงวรรณยุกต์อื่น ๆ ในภาษาไทยกลันตัน ไม่ปรากฏว่ามี การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ตามเงื่อนไขดังกล่าวมานี้

ข. การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยไทรบุรี

ในพยางค์หน้าของคำประสมหรือของกลุ่มคำสองพยางค์ที่ผู้พูดออกเสียงเป็นพยางค์เบาในภาษาไทยไทรบุรี มีเสียงของวรรณยุกต์เพียง ๒ หน่วยเท่านั้นที่เกิดการเปลี่ยนแปลงและเป็นการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ใช่วรรณยุกต์สนธิ คือ

๑. เสียงของวรรณยุกต์ /1/ ซึ่งเป็นเสียงสูง - ขึ้น - ตก $\curvearrowright$ จะเปลี่ยนเป็นเสียงวรรณยุกต์ สูง - ตก อย่างรวดเร็ว $\downarrow$ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์อื่น ๆ

เสียงวรรณยุกต์ต้นเสียงจะเริ่มจากระดับสูงพอ ๆ กับจุดเริ่มต้นของเสียงวรรณยุกต์ /1/ แล้วเสียงจะเปลี่ยนระดับตกลงอย่างรวดเร็วจนถึงระดับต่ำ ในงานวิจัยนี้จะใช้เลข 7 เขียนแทน เสียงวรรณยุกต์ดังกล่าว

ตัวอย่าง

thua ¹	+	khiaw ¹	→	thua ⁷	khiaw ¹	"ถั่วเขียว"
si: ¹	+	kha:w ²	→	si: ⁷	kha:w ²	"สีข้าว"
khwa: ¹	+	?o:n ³	→	khwa: ⁷	?o:n ³	"ผาโอง"
kha: ¹	+	pa:t ⁴	→	kha: ⁷	pa:t ⁴	"ชาปาก"
lay ¹	+	kha: ⁵	→	lay ⁷	kha: ⁵	"หลังคา"
sin ¹	+	kha: ⁶	→	sin ⁷	kha: ⁶	"สินค้า"

๒. เสียงของวรรณยุกต์ /๓/ ซึ่งเป็นเสียง กลาง - ขึ้น - ตก $\curvearrowright$ จะเปลี่ยนเป็นเสียง กลาง - ตก อย่างรวดเร็ว $\downarrow$ เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์อื่น ๆ

เสียงของวรรณยุกต์ต้นเสียงจะเริ่มจากระดับกลาง พอ ๆ กับจุดเริ่มต้นของเสียงวรรณยุกต์ /3/ แล้วเสียงจะเปลี่ยนระดับตกลงอย่างรวดเร็วจนเกือบจะถึงระดับต่ำ ในงานวิจัยนี้จะใช้เลข 8 เขียนแทนเสียงวรรณยุกต์ดังกล่าว

ตัวอย่าง

caj ³	+	ha:j ¹	→	caj ⁸	ha:j ¹	"ใจหาย"
ke:ŋ ³	+	som ²	→	ke:ŋ ⁸	som ²	"แกงส้ม"
bo:n ³	+	ka:j ³	→	bo:n ⁸	ka:j ³	"บอนไก่"
pi: ³	+	chuat ⁴	→	pi: ⁸	chuat ⁴	"ปีชวด"
ke:ŋ ³	+	riaj ⁵	→	ke:ŋ ⁸	riaj ⁵	"แกงเลียง"
pa: ³	+	cha: ⁶	→	pa: ⁸	cha: ⁶	"ป่าช้า"

อนึ่ง ลักษณะการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยโทรบูรุดังกล่าวมานี้ มีลักษณะของการเปลี่ยนเสียงคล้ายกับการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาดั้นสงขลา ดังที่ วิจินต์ ภาณุพงศ์ * ไคว้จ้อเอาไว

ก. การเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยปะลิส

ในพยางค์หน้าของคำประสมหรือของกลุ่มคำสองพยางค์ที่ผู้พูดออกเสียงเป็นพยางค์เบาในภาษาไทยปะลิส มีเสียงของวรรณยุกต์เพียง ๒ หน่วยเท่านั้น ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงเสียง และเป็นการเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์ที่ไม่ใช่วรรณยุกต์สนธิ เช่นเดียวกับภาษาไทยโทรบุรีคือ

๑. เสียงของวรรณยุกต์ /1/ ซึ่งเป็นเสียง "สูง - ระดับ (ตกตอนท้าย)" |
เปลี่ยนเป็นเสียงวรรณยุกต์ สูง - ตก อย่างรวดเร็ว | เมื่ออยู่หน้าเสียงวรรณยุกต์อื่น ๆ

* ดู วิจินต์ ภาณุพงศ์, "ลักษณะการออกเสียงของคำพูดในภาษาดั้นสงขลา" ใน

เสียงวรรณยุกต์ต้นเสียงจะเริ่มจากระดับสูงซึ่งเป็นระดับเดียวกับจุดเริ่มต้นของเสียงวรรณยุกต์ /1/ แล้วเสียงจะเปลี่ยนระดับตกลงอย่างรวดเร็ว จนเกือบถึงระดับต่ำ ในงานวิจัยนี้จะใช้เลข 8 เขียนแทนเสียงวรรณยุกต์ดังกล่าว

ตัวอย่าง

sa:1	+	kha:1	→	sa:8	kha:1	"สาชา"
kha:j ¹	+	kha:w ²	→	kha:j ⁸	kha:w ²	"ชาข้าว"
khwa:1	+	ʔo:ŋ ³	→	khwa:8	ʔo:ŋ ³	"ผาโอง"
kha:1	+	pa:t ⁴	→	kha:8	pa:t ⁴	"ชาปาก"
khwi:1	+	mɛ: ⁵	→	khwi:8	mɛ: ⁵	"ผีมือ"
hen ¹	+	kha:6	→	hen ⁸	kha:6	"เห็นคำ"
sin ¹	+	kha:7	→	sin ⁸	kha:7	"สินคำ"

๒. เสียงของวรรณยุกต์ /3/ ซึ่งเป็นเสียงกลาง - ขึ้น - ตก |> จะเปลี่ยนเป็นเสียง กลาง - ตก อย่างรวดเร็ว |< เมื่ออยู่หน้าเสียงของวรรณยุกต์อื่น ๆ

เสียงวรรณยุกต์ต้นเสียงจะเริ่มจากระดับกลาง หอ ๆ กับระดับเสียงของวรรณยุกต์ /3/ แล้วเสียงจะเปลี่ยนระดับตกลงอย่างรวดเร็วจนเกือบถึงระดับต่ำ ในงานวิจัยนี้จะใช้เลข

9 เขียนแทนเสียงวรรณยุกต์ดังกล่าว

ตัวอย่าง

pi:3	+	kha:n ¹	→	pi:9	kha:n ¹	"ปีชาล"
kin ³	+	kha:w ²	→	kin ⁹	kha:w ²	"กินข้าว"
caj ³	+	di:3	→	caj ⁹	di:3	"ใจดี"
pa:3	+	ʔo:j ⁴	→	pa:9	ʔo:j ⁴	"ป่าอช"
dam ³	+	na:5	→	dam ⁹	na:5	"ค่านา"
paj ³	+	thiaw ⁶	→	paj ⁹	thiaw ⁶	"ไปเที่ยว"
ta:3	+	sa:j ⁷	→	ta:9	sa:j ⁷	"ตาชาย"

หมายเหตุ

เสียงวรรณยุกต์ 7,8 ในภาษาไทยมูร์ และเสียงวรรณยุกต์ 8,9 ในภาษาปะลิส เป็นเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดกับพยางค์หน้าของคำประสม หรือกลุ่มคำสองพยางค์ ที่ผู้พูดออกเสียง เป็นพยางค์เบาทั้งในภาษาไทยมูร์และปะลิส ผู้วิจัยถือว่าเป็นเสียงวรรณยุกต์ที่เกิดโดยมีเงื่อนไขพิเศษ ในงานวิจัยนี้จึงไม่ได้นับรวมกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่วิเคราะห์ได้ในตอนต้น ซึ่งเป็นวรรณยุกต์ของคำพยางค์เดี่ยว และในการออกเสียงตามปกติจะลงเสียงหนัก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย